

UĞUR BECERİKLİ

KARBOĞAZI ZAFERİ

44 Kahraman

DESTEK YAYINLARI: 1189

EDEBİYAT: 372

UĞUR BECERİKLİ / KARBOĞAZI ZAFERİ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül

Editör: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştı

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Aralık 2019

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-718-6

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkan.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

www.destekmedyagrubu.com

Deniz Ofset – Nazlı Koçak

Sertifika No. 40200

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

UĞUR BECERİKLİ

KARBOĞAZI ZAFERİ

44 Kahraman

Eylül ve Mustafa'ya...

ÖNSÖZ

Bu kitapta anlatılan olaylar, 1918-1920 yılları arasında Mersin, Tarsus ve Gülek bölgesinde yaşanan bazı gerçek olaylar ele alınarak kurgulanmıştır. Ana kahramanlar dışındaki karakterlerin tamamına yakını ve adı geçen yerler, gerçek kişiler ya da gerçek kişilerden esinlenilerek oluşturulan karakterler ve gerçekte var olan yerlerdir.

Çökmüş bir imparatorluktan geriye kalan bir avuç insanın Milli Mücadele döneminde gösterdiği kahramanlıklar, “Çılgın Türkler” olarak nitelenmelerine neden olmuştu. Bu olayların ilk örnekleri ise Çukurova bölgesinde yaşanmıştır. Karboğazı Zaferi, bu olayların ilklerinden biridir.

Kitabın hazırlanması konusunda fikir veren, yardımcı olan, bölgeyi adım adım gezdiren ve kahramanların torunları ile buluşup konuşabilmemi sağlayan Mersin’in öz evladı, Araştırmacı-Yazar Sayın Hayati Tekê teşekkürü borç biliyorum.

Saygı ve minnetle andığımız şehitlerimizin ruhları şad olsun.

Sabahın erken saatlerinde Akdeniz nazlı nazlı salınıyor, üstünü dalgalandıran rüzgâr, dükkânlarını yeni açan esnafa, sabah işine, okuluna gitmek isteyenlere doğru serin esiyor, üşütüyor, zaten keyifsiz olanların yüzleri biraz daha asılıyor, adeta nefes almakta zorlandıklarını hissediyorlardı. Bir süreden beri devam eden olağanüstü durum herkesi tedirgin etmiş, kimsenin yüzü gülmez olmuştu. Sabahın erken saatlerinde cıvı cıvı olması gereken iskele çevresine yas çökmüş gibiydi. Bu görüntüyü tek bozan, ellerinde çiçeklerle, askerleri karşılamak için bekleyen birkaç kadın ve erkekti.

Zorunluluktan yapılan işler dışında adeta Müslüman ahali işten güçten elini eteğini çekmiş, son zamanlardaki ortamdan cesaret alan diğerleri, şehrin hâkimi gibi hisseder olmuşlardı kendilerini. Sokaklarda yürüyüşleri, bozuk Türkçelerinden önce kendilerine güvenli halleriyle gayrimüslim olduklarını belli ediyor, onlarla yolu kesişenler, zaman zaman meydana gelen sataşmalardan birini yaşamamak için yolunu değiştiriyor, uzaklaşamazsa nefesini tutup, hızla geçip gidiyordu.

Yolu iskeleye çıkanlar, erken saatte sütünü, yoğurdunu satmak için gelen birkaç köylü ve halen memuriyetine devam ettiği için dairesine gitmek zorunda olanlar, o sabah beklemedikleri bir görüntü ile karşılaştı. Alttan alta, kulaktan kulağa yayılan şey, şimdi karşılarındaydı.

Denizin üstünde korkulu bir rüyayı gündüz vakti yaşatan düşman gemisi, hafif hafif dalgalanıyor, üzerindeki lacivert beyaz ve kırmızı dikine çizgiden oluşan bayrak adeta gözdağı veriyor. Gri ve soğuk düşman gemisi Mersin önünde büyük bir kale gibi yükseliyor, işgale geldiği şehre, üstten bakıyor. Daha arkada başka gemiler görünüyor aynı bayrağı taşıyan. Denizin üstü düşman gemisiyle dolu...

İskele ile Taşhan arasına koşar adımlarla gelen Türk jandarmaları yanında, halen İngiltere üniformalarını giymeye devam eden Hintli askerler görüldü. Elllerinde süngü takılmış tüfekler, Güm-rük İskelesi'nden Taşhan'a uzanan yolun iki tarafına dizildiler.

Tedirginliğini yenen köylü Yörüklerden, aylak takımından ve öğrencilerden birkaçı durmuş, ağızlarını bıçak açmadan durumu seyrediyordu.

Yalnızca ayak sesleri ve soğuk rüzgârın uğultusu... Soğuk ocak sabahında, gün aydınlanmak yerine kararıyor gibi.

Bıçak açmayan ağızlara inat hançereyi zorlayan bir ses yankılandı:

“Dikkat! Erat görev yerini hiçbir şart altında terk etmeyecek! Gelenlere bir saldırı olursa, hesabı sizden sorulacak! Ona göre!”

Zaman durmuş gibiydi etraftakiler için. Resmi binaların camlarına toplananlar, neler olacağını görmek ister gibi çoğalıyor.

“Dikkat!”

Jandarmalar hazır ola geçti. Padişah gelse ne yapacaklarsa, aynı şekilde dikkatli: Gözleri tam karşıda, göğüsler dik, süngüler yüzlerinin önünde.

Güvertede önce Fransız Albay Romieu Bremond görüldü sonra subayları.

Çevrede birikenlerin sayısı arttı. Kalabalık dalgalandı.

Bremond, onları hiç görmüyor gibi göğsü dik, adımları ölçülü, karaya ayak bastı. Ardından, gönüllü birliği karaya çıkıyordu... İs-keleye inebilsinler diye konulmuş geniş kalaslar gıcırdadı.

Kalabalıktan bir kadın sesi yükseldi:

“Vive Paşa!”*

Ardından birkaç kişinin zayıf alkışı...

Bremond’un omuzları biraz daha dikleşir, burnu biraz daha yukarı doğru kalkarken, kalabalık belli belirsiz homurdandı. Aralarına karışanlar, kalabalığın homurtusundan rahatsız, kıpırdandılar.

Kısa sürede Gümrük İskelesi, Fransız üniforması giymiş askerlerle doldu.

İlk andaki heyecan, sayıları az da olsa kalabalığın arasında yer alan gayrimüslimlerin tezahüratları ile bir anda coşkuya dönüştü. Askerlerden birinin bozuk bir Türkçe ile konuştuğu duyuldu:

“Gidinin soysuzları! Çizmelerimizi öpmeye mi toplandınız? Hepinizin anasını belleyeceğiz!”

Çevrede toplananlardan hayret nidaları yükseldi:

“Ne diyor bu?”

“Allah Allah! Fransız değil mi bunlar? Türkçe konuşuyor.”

“Gidelim şuradan. Bunların niyeti belli!”

Kalabalıktan söylenenler, uzaklaşanlar oluyordu. Bu defa bir başka asker ve yine bozuk Türkçe:

“Avratlarınızı almaya geldik! Padişahı çağırın da kurtarsın sizi!”

“Önce sizin, sonra Sultan’ınızın hesabını göreceğiz!”

* Yaşa Paşa!

Birkaç asker daha küfretmeye başlamıştı. Küfürler peş peşe geliyor, çevredeki halka hakaretler yağdırılıyordu. Biraz önce karaya ciddiyetle çıkan askerlerin, şimdi bir grup çapulcudan farkı yoktu. Albay Bremond ve yanındaki subaylar, askerlerle halk arasında sevimsiz bir şey geliştiğini anlasalar da Türkçe bilmedikleri için aldırmadılar.

Kalabalıktan bir ses yükseldi:

“Ulan bunları Fransız sandık! Lakin bunlar bizim hainler değiller mi?”

Ondan cesaret bulan yaşlı bir Yörük kendini tutamadı:

“Ne çabuk sattınız vatanı? Siz bu memleketin evladı değil miydiniz?”

Küfürlerle karşılık geldi.

Bu defa bir başka yaşlı:

“Komutan! Komutan, toplayıp getirdiğin şunlara bir terbiye ver!”

Bu defa okula gitmek yerine işgali seyre gelmiş bir öğrenci kendini tutamadı:

“Onlar Türkçe bilmez amca. Bilse de aldırmaz!”

Bremond, tercümanına işaret etti. Diğerleri gibi alaya gönüllü yazılmış, Osmanlı tebaası olduğu anlaşılan tercüman yanaşıp, kulağına bir şeyler söyledi. Bremond, subaylarına işaret etti.

Subaylar, hareket etme zamanının geldiğini anlayıp, komut verdiler.

Osmanlı jandarmaları ile Hintli İngiliz askerlerinin arka tarafından bir genç başını öne eğip, kimliğini saklamaya çalışarak bağırdı:

“Erkekseniz, jandarmaların arkasına saklanmayın!”

Yine küfürler.

Yürüyüş başlamıştı. Taşhan'a doğru...

Bazı binaların pencerelerinden askerlerin üstüne çiçekler atılıyor, alkışlar tutuluyordu. “Levanten” denilen şehrin zenginlerinin ve çoğunlukla gayrimüslimlerin oturduğu yerlerden kendileri uzun yıllardır esirmiş gibi, kurtarıcılarını görmüş gibi sevgi gösterisi yapanlar vardı.

Uzun zincirin ucu Taşhan'a ulaşınca durdu.

“Burada konaklayacaksınız! Çıkın ve yerleşin!”

Öndeki askerler, disiplini bozmadan binaya giriyor, merdivenleri tırmanıyordu. Bu sırada arkadan gelen askerlerden birinin yüksek sesle küfrettiği duyuldu. Kapının yanına gelince, baltasını çıkardı. Taşhan'ın üstündeki ay yıldız kabartmasına yöneldi. Baltayı hızla duvara vurdu. Sonra peş peşe darbeler geldi.

Balta hızla ay yıldızın üstüne inip kalkarken, etrafa kopan parçalar, çakıllar, kıvılcımlar saçılıyordu.

Alkış sesleri yükseldi askerler ve çevredekilerden.

“Yaşa!”

“Vive!”

Birkaç saniye içinde ay yıldız tamamen tahrip edilmişti.

Diğer kanattan bir başkası daha baltayı kaptığı gibi ay yıldız gördüğü yerlere indirmeye başladı.

“Vive kamavor!”*

Üzerinde ay ve yıldız bulunan camlar gürültüyle kırılarak sokağa saçılırken, birkaç kişi kendini yana atarak kurtulabildi. Üzerinde ay ve yıldız bulunan ne kadar cam varsa kırılıyor, sokağa cam kırıkları yağıyordu.

* Yaşa Ermeni Fedai!

Torosların yamaçlarına yaslanmış köyün yukarısında kalan ev iki katlıydı. Altı ahır, üstü ev. Ev taştan örülmüş ve dışı sıvasızdı. Önünde geniş bir balkon vardı ve yine ahşap balkonun ahşap korkuluklarına kadar gelince, tüm köyü hatta daha ötelemi görmek mümkün oluyordu. Tek sıkıntı her basışta tahtaların sürekli gıcır damasıydı.

Sabahın erken saatinde kapı açıldı. Balkona çıkan Abdurrahman, bastığı tahtaların gıcırdamasına aldırmadan ilerledi. En uca varınca tahta korkuluklara elini koyup, havayı kokladı. Serin havayı içine çekti. Köyün bacalarından ince, ölgün dumanlar yükseliyordu. Hava açıktı: Koyu yeşil çam, sedir ağaçlarının üstünde bulutsuz bir gökyüzü uzanıyordu. Yan tarafta, dayısının evinin önünde, bir kenara çekilmiş at arabasını gördü. Köylülerin çoğu daha uykuda ya da evinden çıkmamış olmalıydı. Birkaç horoz ve tavuk sesine, dallara tünemiş kuşların ötüşü karışıyor, insan sesleri duyulmuyordu. Biraz daha dikkatli dinleyince, ahırdaki ineklerden birinin sesini duydu.

Tahtalar yeniden gıcırdadı, arkasından ayak sesleri yaklaştı. Dönüp bakınca anasını gördü. Yaşlanmış, neredeyse küçülmüş ihtiyar kadının beyaz yüzünde yaşlılık lekeleri, gözlerinin çevresinde çizgiler olsa da ona dünyanın en güzel yüzü gibi göründü.

Elindeki heybeyi taşımakta zorlanıyor gibiydi. Heybenin üstü de başındaki örtü gibi renk renk nakışlarla süslenmişti.

“Abdurrahman, bu kadar erken gitmeyeydin kurban olduğum...” dedi yaşlı kadın.

Abdurrahman uzanıp heybeyi aldı.

“Ana, yapacak işlerim var. Gene gelirim.”

Kadının gözleri nemlendi.

“Öyle de bu mevsimde ne olur ne olmaz kurban olduğum.”

Abdurrahman itiraz etti:

“Ana, bizim köy aşağılarda. Kar yok, buz yok. Rahat rahat giderim. Meraklanma, kendi kendine tasa verme. Endişe edecek bir şey yok.”

Kadın ellerini beline koydu. Bol şalvarının peyyiği yerleri süpürüyordu.

“Ana yüreği taşı da meraklanma! Aklım fikrim sende oğlum... Ne olaydı, evlenip birkaç çocuk yapaydın da onlar için dertleneydim!”

Konuşma eninde sonunda buraya gelirdi. Abdurrahman tek çocuktü. Kendisinden önce de doğurmuştu annesi ama hepsi ölmüştü. Abdurrahman'ı hayatta tutmak için adaklar adayan, kurbanlar kesen, fakir fukaraya olmadık yardımları yapan anası, Ashabı Kehf'e kadar gidip dualar etmiş, dilekler dilemiş, sonunda başarmış; bu defa da hayat arkadaşını, kocasını kaybetmişti.

Evindeki ocağı sönmeyecek, dumanı tütecek diye sevinirken, Abdurrahman okumaya heves etmiş, önce Mersin merkeze inmiş, sonra da öğretmen olup, tümüyle oraya yerleşmişti. Epeydir, arada sırada bir gelir olmuştu. Annesi onu yanında tutmayı başaramasa da Abdurrahman “hayırlı” evlattı. Her fırsatta, kış, kar, boran demeden gelir, elini öpüp duasını alır giderdi. Yine bu soğuk havada, neyse ki kar yağmayan bir zamanda gelmiş, hatırını hoş etmişti.

Gidip hiç gelmeyenler de vardı...

Abdurrahman heybeyi sırtına alıp, tahta merdivenleri indi. Annesi peşinden geldi. Aşağı inip ahırdan atı çıkardı. Koşumları takıp, heybeyi de üstüne attıktan sonra dönüp kadının elini öptü. Annesinin gözleri nemlenmişti.

“Abdurrahman’ım, kurbanım, bu tarafa gelen köylülerden filan gördüğün olursa haberdar et. Hiç olmadı bir selam yolla. Beni habersiz koma.”

Abdurrahman uzanıp boynuna sarıldı.

“Olur ana. Zaten inen çıkan oluyor aşağıya. Haber salarım inşallah.”

“Ortalık karışık diyorlar. Dikkat et olur mu?”

“Etmem mi ana?”

“Heybeye keçi boynuzu, kuru elma da koydum. Yersin.”

“Yerim ana...”

“Sumak, kuru nane filan da vardı. Ondan da koysa mıydım?”

“Yok. Daha evdekileri bitiremedim.”

Kadın bir şeyler daha söyleyecek oldu, vazgeçti. Dudakları kıpırdandı. Sonra tutamadı kendini:

“Kurban olduğum Abdurrahman, gitmeden Halime’ye de bir el etseydin. Kapıdan pencereden...”

“Anne, ne el edeyim elin kızına? Sen kimsin, necisin derlerse ne diyeceğim?”

“Niye öyle diyorsun gözümün bebeği? Sizin durumunuzu bilmeyen mi var? O garip de senelerdir seni bekler durur zaten.”

Abdurrahman duymazdan geldi. Doru ata binip, dehledi.

At, usul usul hareketlenirken, nal sesleri köyün içine yayıldı. Dönüp arkasına bakmadı ama annesinin onu seyrettiğini biliyordu.

Tamamen gözden kaybolana kadar arkasından bakacak, mutlaka mırıl mırıl dua okuyacak, Allah'tan onu korumasını dileyecekti.

Aslında o da annesinden ayrılmak istemiyordu ama burada öğretmenlik yapamazdı. Şehir yaşantısını da annesi istemiyor, teklif ettiğinde direniyordu.

“Babanın ocağını söndüremem oğlum... Hiç değilse benim gözü-mün ışığı kesilene kadar bu ocak tütsün...”

Halime'nin evinin önünden geçerken, başını çevirip bakmak istedi ama tuttu kendini. Gözucuyla baktı, görmeye çalıştı yola bakan duvardaki pencereyi. “Halime'nin odası...” Perde oynuyor gibi geldi.

Kömür karası saçları, Tatarlar gibi çekik gözleri geldi yüzünün önüne. Çocukluktan beri herkes yakıştırırsa da bir türlü iş oluruna varamamış, önce okumaya gitmiş, sonra çalışmış, şimdi de memleketin başına türlü haller gelmişti.

“Keşke beni beklemeyi bıraksa...” diye düşündü. “Ona da yazık. Yaşıtları çoluk çocuğa karıştı...”

Bunu gönülden söylemediğini, aslında böylesini hiç istemediğini biliyordu.

“Sende de suç var Abdurrahman! Niye kestirip atmıyorsun? Niye ümit veriyorsun?”

Cevabı biliyor ama söyleyemiyordu.

Köyün çıkışındaki mezarlıkta durdu. Uzaklardan birkaç köpek havladı attan inerken. Yönünü mezarlara dönüp, Fatiha okudu babası ve diğerleri için. Yan yana tümsekler ve hepsinin başında ya bir yassı taş, başka yerden bulunup getirilmiş ya da mezarlık çevresinden bulunmuş...

Hava açıktı. Böyle zamanlarda köyün önündeki tepeleri aşar aşmaz, uzaklardan Akdeniz görünürdü bir sis gibi. Yine ufku taradı gözleri. Akdeniz, havanın serinliğine uymuş, gri bir renkte uzanıyor boylu boyunca. Önünde Mersin... O da deniz kıyısı boyunca uzanıyor.

Denizin üstünde, daha önce pek görmediği bir karartı seçti gözleri. “Gemi olmalı...” diye düşündü ama ya bugüne kadar görmediği büyüklükte bir gemi ya da sayılamayacak kadar çok gemi... “Yoksa...”

Toplantı yapılan yerde niye bulunduğunu bile bilmiyordu. “Şehrin ileri gelenleri ile görüşmek istiyor Paşa...” dediklerinde, kendini de isteyecekleri hiç aklına gelmemişti. Belki de şehrin ileri gelenlerinin çocuklarına öğretmenlik yaptığından, belki daha bilmediği bir sebepten çağırmışlardı. Yine de önlerde bir yer yerine Paşadan oldukça uzakta, kapıya yakın yerde oturdu ve büzüldü. Görünmez olmak ister gibi küçülmüştü.

Mustafa Kemal’in adını çok duymuştu. Gelibolu’da İngilizlere kök söktürdüğünü, Midilli Adası’nda “Mondros Ateşkesi” kabul edilip de Osmanlı Umumi Harp’i kaybetmiş sayılınca, Alman Paşa Liman von Sanders’ten Yıldırım Orduları komutanlığını devraldığını biliyordu. Mersin’in ileri gelenleriyle, eşrafiyla görüşmeler yaptığını da... Ancak beklediğinden biraz daha farklı bulmuştu. Anlatılanlara inanacak olursa, Mustafa Kemal, iki metre boyunda, dev gibi bir adamdı. Mavi gözleriyle baktığı adam, korkudan altına ederdi. Oysa, ortalık yerde duran, zaman zaman elindeki sigarasından nefesler alan Mustafa Kemal Paşa, herkes gibi bir insandı. Çok uzun boylu olmadığı gibi, savaş yıllarının yorgunluğundan olsa gerek, yıpranmış görünüyordu. Yüzünün çizgileri derinleşmiş, omuzları hafifçe çökmüştü. Onu diğerlerinden ayıran tek şeyi fark etmekte gecikmedi:

“Kendine güveni tam!”